

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies. Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen. Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: de andere functies van het raadslid.

Zetels vullen

Afgelopen maanden zijn talloze personen gekozen en/of benoemd. Tot raadslid respectievelijk wethouder. Inmiddels is het stof in veel gemeenten weer gedaald en begint met stap voor stap weer terug te keren naar de vertrouwde orde van de dag. Het nakende zomerreces vormde niet zelden een stip op de horizon: graag voor aanvang van het reces alle poppetjes in de daarvoor bestemde ambten benoemen.

Dat politiek, ook op lokaal niveau, weerbarstig en onvoorspelbaar is moge duidelijk zijn. Want ondanks alle goede bedoelingen zijn er op dit moment gemeenten waar men om wat voor reden dan ook nog niet is toegekomen aan het benoemen van wethouders voor deze raadsperiode. Betekent dat de zittende wethouders nog een tijdje in functie blijven. Betekent ook dat een burgemeester solo collegebevoegdheden uitvoert als het aantal wethouders door ontslag is gedaald tot minder dan de helft van het aantal waarmee het college in 2022 van start ging.

Noblesse oblige

Zitting hebben in een gemeentelijk ambt brengt verplichtingen met zich mee. Zo mogen bepaalde handelingen niet (meer) worden verricht aangezien ze in de Gemeentewet verboden zijn verklaard. Ook moeten de bepalingen uit de Gedragscode worden nageleefd. Waarbij ik mij in alle oprechtheid afvraag of al die (nieuwe) volksvertegenwoordigers en wethouders wel tot achter de komma bekend zijn met deze voor hen geldende integriteitsbepalingen.

Verder moeten de zogeheten “nevenfuncties” openbaar worden gemaakt. Vanaf 1 januari 1994 is dit in de Gemeentewet voorgeschreven, met dien verstande dat deze wet het heeft over “andere functies”. Dit alles tegen de achtergrond van opperste transparantie.

Ook hier geldt: ik vraag mij in alle oprechtheid af of al die (nieuwe) volksvertegenwoordigers en hun griffiers (!) weten wat van hen wordt verwacht.

Andere functies of nevenfuncties?

Het raadslidmaatschap is fulltime uit te oefenen, maar wordt deeltijds betaald. Het is niet verboden om er andere functies naast te hebben. Mits deze maar niet worden genoemd in artikel 13 lid 1 Gemeentewet. In die bepaling staan de zogeheten “onverenigbare betrekkingen”.

Alle andere functies dan die van het raadslidmaatschap moeten openbaar worden gemaakt. Dat is te lezen in artikel 12 lid 1 Gemeentewet.

Het gaat hier om functies, niet om activiteiten. Wat een functie is, wordt niet verteld. Ga er maar vanuit dat onder ‘functie’ elke activiteit valt die ergens is omschreven en met zekere regelmaat wordt uitgeoefend. Daarbij maakt het niet uit of het om een betaalde of een onbetaalde functie gaat.

Vrijwilligerswerk is een functie, iemand de straat helpen oversteken niet. Het wordt pas een functie als het de straat helpen oversteken met regelmaat gebeurt. Bijvoorbeeld als oversteekouder verbonden aan een basisschool. Er geldt geen wettelijke verplichting om openbaar te maken of de andere functie al dan niet bezoldigd is.

Openbaar maken: hoe?

Vanaf de start van deze openbaarmakingsverplichting (1 januari 1994) was het de bedoeling van de wetgever dat de andere functies (de nevenfuncties dus) openbaar moesten worden gemaakt door

terinzagelegging op (!) het gemeentehuis.

Uit eigen ervaring kan ik u zeggen dat nagenoeg geen gemeente zich iets aan deze verplichting gelegen heeft laten liggen. Loop maar eens een willekeurig gemeentehuis binnen, en stel aan de infobalie de vraag of je de andere functies van de raadsleden fysiek kunt inzien. En op welke plek ze zijn in te zien.

Als het goed is, word je zonder aarzelen verwezen naar een plek waar een of meer vellen papier liggen waarop de andere functies van de raadsleden te lezen zijn. Praktijk is helaas dat zich dit uitsluitend voordoet in de gemeente Utopia.

Wetsovertreding nummertje 1.

Vanaf 1 januari 2023 is artikel 12 lid 2 Gemeentewet uitgebreid: de andere functies moeten niet alleen in geprinte vorm ergens in het gemeentehuis liggen. Ook moeten ze op elektronische wijze openbaar worden gemaakt. Op de gemeentelijke website dus.

Uit eigen (onderzoeks)ervaring kan ik u zeggen dat menig gemeentelijke website niets bevat dan wel niet volledig is op het gebied van openbaarmaking van de andere functies van de raadsleden.

Wetsovertreding nummertje 2.

Openbaar maken: wanneer?

In cauda venenum est, oftewel het venijn zit in de staart. Het openbaar maken van de andere functies moet (vanaf 1 januari 2023) gebeuren terstond na benoeming tot raadslid dan wel na aanvaarding van de functie.

“Terstond na benoeming tot raadslid” wil dus in meest letterlijke zin zeggen dat een tot raadslid benoemd persoon op dat moment alles uit zijn of haar handen moet laten vallen om aan de verplichting tot openbaarmaking te voldoen. Let wel: dit openbaar maken moet gebeuren voordat de benoeming tot raadslid wordt aanvaard en voordat betrokkene tot de raad wordt toegelaten! Ook al wordt de benoeming niet aanvaard, de plicht is er.

Ik ben zo vrij dit een nodeloos onuitvoerbare bepaling te vinden.

Desondanks: ook hier geldt ‘lex dura sed lex’. Oftewel de wet is hard maar het is wel de wet.

En kunnen we denk ik met recht concluderen dat hier in menig gemeente zo niet alle gemeenten de wet niet (correct) wordt nageleefd.

Wetsovertreding nummertje 3.

Tot slot

Grote kans dat in uw gemeente een verbeteringslag valt te maken op het gebied van correcte en tijdige naleving van het bepaalde in artikel 12 Gemeentewet.

Werk aan de integriteitswinkel dus voor raadslid en griffie. In of na het zomerreces?

Als u eraan toe bent: een fijne en vooral welverdiende vakantie gewenst.